

PRAŽSKÝ

07*2024

přehled

KULTURNÍCH POŘADŮ

72. ročník

S námi máte přehled!

Franz Kafka

100 let

Elektronické vydání

www.prazskyprehled.cz

LETIT
GROW
AGAIN!

BELVEDERE na HLUBOKÉ 9/6–10/11/2024

ALŠOVA JIHOČESKÁ GALERIE
ZÁMECKÁ JÍZDÁRNA
HLUBOKÁ NAD VLTAVOU
WWW.AJG.CZ

SKUPINA ČEZ
HLAVNÍ PARTNER

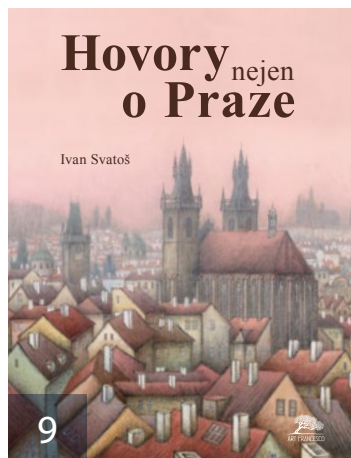
Portál pražské kultury

S námi máte přehled

www.prazskyprehled.cz

vybíráme z obsahu

3 **úvodník**

4 **rozhovor**

s Irenou Chříbkovou

5 **architektura**

Za poklady pražské architektury

6 KAM s Vojtěchem Kašparem za památkami

8 **redakce zve**

Já na bráčku, brácha na...

Živý mrtvý svět Tima Burtona

Střed Prahy je na Balkáně

9 **knižní tipy**

10 **pražská kultura před 67 lety**

11 **ohlédnutí**

Jan Kačer

12 **kalendárium**

19 **divadla**

20 **film**

22 **koncerty**

24 **kluby, kulturní centra**

26 **galerie, výstavy**

32 **památky**

36 **muzea**

42 **volnočasové aktivity**

44 **křížovka, soutěže, výherci**

PRAŽSKÝ PŘEHLED

kulturních pořadů

měsíčník, ročník LXXII

vydává: Vydavatelství KAM po Česku s. r. o.

Kubelíkova 1108/30, 130 00 Praha 3 | IČ: 04892232 | tel.: +420222944816-7 |

mobil: +420602223279 | e-mail: redakce@kamposcesku.cz |

www.kamposcesku.cz | registrováno: MK ČR E 10266 | ISSN 0862-9293

grafický design: KAM po Česku

distribuce: elektronicky, zajišťuje redakce

předplatné: Vydavatelství KAM po Česku s. r. o.

foto na titulní straně: archiv Prague City Tourism

Za zveřejnění inzerce a PR článků odpovídá zadavatel. Za změnu programu odpovídá pořadatel. Veškerá práva včetně práva reprodukce jsou vyhrazena. © Vydavatelství KAM po Česku, s. r. o.

Milí čtenáři,

Český statistický úřad vydal na konci letošního května zprávu o stavu kultury v našich zemích. Podle zjištění úřadu návštěvnost kulturních zařízení stále nedosahuje na čísla před pandemií. I přes to, že v roce 2022 došlo ke značnému oživení, úroveň návštěvnosti oproti roku 2019 dosáhla jen 79%. Největší podíl ve sledované úrovni měly knihovny, kina a památky. Ve srovnání s rokem 2021 návštěvnost kulturních zařízení na jednoho obyvatele v roce 2022 sice výrazně vzrostla a to nejvíce v oblasti divadel, kulturních domů a kinosálů, ale pořad to není ono. Kultura neúnavně bojuje o své místo na slunci, ale je dál pro mnoho lidí postradatelná. Důvodů je několik, od ekonomických, přes obsahové až po digitální konkurenci. Je jisté, že nezhyne, jen se v budoucnu metamorfuje k obrazu potřeb společnosti.

Zde jsou moje letní kulturní tipy a neváhejte je využít. V polovině měsíce začne již 25. ročník mezinárodního festivalu Letní slavnosti staré hudby, který nám opět představí to nejlepší z renesanční a raně barokní hudby. Můžete se těšit na umělce z Itálie, Portugalska nebo Španělska. Celý program najdete v naší rubrice Koncerty a jste srdečně zváni.

Další povznášející zážitek určitě nabídnou Svatovítské varhanní večery, které se budou konat již po třinácté. Po celý červenec můžete každé úterý navštívit katedrálu sv. Víta, Václava a Vojtěcha a poslechnout si majestátné tóny svatovítských varhan.

V letošním roce si také připomínáme 100. výročí úmrtí spisovatele Franze Kafky, ke kterému se koná mnoho kulturních akcí. Ráda bych vás proto pozvala na výstavu Vize Kafkova stínu, která se koná v Jeruzalémské synagoze na Novém Městě pražském. Prostřednictvím tvorby jedenácti českých výtvarníků a fotografů lze nahlédnout do komplikovaného světa tohoto ikonického umělce. Určitě zajdete.

V červnu začala na Chvalském zámku další přitažlivá výstava, která je věnována tvorbě Jiřího Trnky. Originální kybernetoskop přiblíží moderní formou jeho knihu Zahrada. Na děti i dospělé čekají mnohá překvapení a zábava. Skvělý tip na prázdniny.

Přeji všem našim čtenářům příjemné kulturní zážitky a pěkné letní dny.

Alice Braborcová, odpovědná redaktorka

dopisy

Dobrý den, v dubnovém čísle jsem vyhrála na tajenku křížovky a do dnešního dne jsem výhru stále nedostala. S pozdravem Pavla Strnadová, Meziříčko 43, 58827 Jamné

Dobrý den, paní Strnadová, výhra Vám byla odeslána e-mailem 30. 4. 2024, jednalo se o slevový kupón na nákup knih v eshopu CYKLOKNIHY. Podívejte se prosím do historie Vaší mailové komunikace, případně napište na braborcova@kamposescu.cz. S pozdravem Luděk Sládek.

Dobrý den, paní Strnadová, přeposílám e-mail, který jsme Vám zaslali 30. 4. 2024 a nevrátil se. Ted' doufám dojde v pořádku. S pozdravem Alice Braborcová, odpovědná redaktorka

Dobrý den, zjistila jsem, že jsem byla vylosována v květnové soutěži (viz níže). Chtěla jsem se zeptat, kdy bych se mohla zastavit pro výhru.

Adresa: Kubelíkova 1108/30, úřední hodiny po-pá 9.00-11.30 a 12.30-15.00 hod. Souhlasí to? Děkuji předem za odpověď. Jana Kestřánková

Dobrý den, paní Kestřánková, výhra Vám byla zaslána e-mailem 30. 5. 2024 – podívejte se do Vaší e-mailové komunikace. Případně napište na braborcova@kamposescu.cz a bude vám voucher, sleva na CYKLOKNIHY zaslán ještě jednou. Srdečně zdraví Luděk Sládek.

Pozn: Výhry se již od loňského roku nevyzvedávají v redakci, jak je uvedeno v podmínkách soutěže a u každé soutěže zvlášť. S ohledem na skutečnost, že Česká pošta na Praze 3 zrušila pět ze šesti poboček, je pro redakci logisticky náročné posílat výhry poštou. Proto jsme zvolili cestu zaslání výher jako jsou různé slevy a vouchery na zboží a služby, prostřednictvím e-mailu. Děkujeme za pochopení.

vyšlo 28. 6.

s Irenou Chřibkovou

o Mezinárodním varhanním festivalu

Irena Chřibková je titulární varhanicí a ředitelkou kůru baziliky sv. Jakuba na Starém Městě pražském. Varhany studovala na kroměřížské konzervatoři a na Akademii múzických umění v Praze. Pod vedením S. Landale pokračovala na Conservatoire National v Rueil-Malmaison, kde získala nejvyšší ocenění Premier Prix a l'unanimité. Vystoupila ve všech zemích Evropy, v Japonsku, Islandu, Izraeli a Rusku. Koncertovala rovněž ve Spojených státech amerických. Založila několik cyklů duchovní hudby, z nichž Mezinárodní varhanní festival se řadí mezi nejvýznamnější světové festivaly.

Irena Chřibková, přední česká varhanice

Program letošního ročníku Mezinárodního varhanního festivalu, který již 29. rokem pořádáte, je tak trochu speciální. Můžete přiblížit proč?

Rok 2024 je Rokem české hudby. Proto i dramaturgie festivalu je sestavena s přihlédnutím k tomuto tématu. Konkrétně to znamená, že na každém koncertě zazní vždy česká hudba skladatelů-jubilantů – Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka, Josefa Suka, Bohuslava Martinů, Petra Ebena a méně známého Stanislava Jelínka a Josefa Labora. Ve světové premiéře uslyšíme Sonátu pro klarinet a varhany soudobého autora Jiřího Gemrota. Samozřejmě, že nebudou chybět osvědčená a známá díla J. S. Bacha, díla německých i francouzských romantiků a improvizace, která je momentálním projevem varhaníkových schopností, jeho nálad a nápadů. To vše na základě daného tématu třeba písně nebo textové předlohy.

Festival se každoročně koná v bazilice sv. Jakuba, kde jsou umístěny největší varhany v České republice. Jak se na ně hudebníkům hraje?

Varhanici vesměs oceňují naše varhany jako nástroj s velkým výběrem nejrůznějších hlasů, které se dají navzájem kombinovat a dovedou tak znít prakticky vždy zajímavě a nově. Je to vlastně symfonický orchestr a varhaník jeho dirigent. Všichni interpreti si pochvalují akustiku baziliky sv. Jakuba a celkový interiér, který utváří nezapomenutelný dojem celého vystoupení.

Na co byste posluchače letos nalákala?

Už zahajovací koncert mladého Gabriela Agri-montiho slibuje originální zážitek a nejinak tomu bude po dalších sedm večerů až k závěrečnému koncertu vítěze soutěže Pražské jaro 2013 Karola Mossakowského, který bude vyvrcholením celého cyklu.

Největší pražské varhany v bazilice sv. Jakuba

Daří se Vám vyhledávat nové tváře pro festival?

Každoročně se objevují noví umělci, které si buď najdu sama, nebo samotní varhanici mají velký zájem o vystoupení na našem festivalu. Za takřka třicet let svého trvání se stal významnou událostí – přehlídkou světového varhanního umění, která láká pro svou zajímavou dramaturgii i místo v samém srdce Evropy – Praze.

Mohla byste pro naše čtenáře zavzpomínat na začátky vašeho festivalu?

Po roce 1989 se objevily agentury, které chtěly pořádat koncerty nejrůznějších kvalit... Proto

„Festival je příležitostí navštívit jeden z nejpozoruhodnějších pražských chrámů s bohatou historií a opředený řadou legend s nevšedním interiérem a proslulou akustikou.“

tehdejší provinciál minoritů pater Oldřich Prachař založil u sv. Jakuba společenství Svatojakubské Audite Organum. Jako titulární varhanice jsem se začala zabývat pořádáním koncertů a z jednotlivých akcí vyrostl postupně nápad uspořádat mezinárodní varhanní festival. Svatojakubské varhany se svými 8277 píšťalami jako největší nástroj v celé České republice k tomu přímo vybízely. Některé okolnosti se utvářely v průběhu let, ale v poslední době funguje stálý tým, který zabezpečuje spolehlivě přípravu i průběh festivalu. Během každého koncertu probíhá videoprojekce, která umožňuje nahlédnout do varhaníkovy „kuchyně“, vidět varhaníka zblízka. Festival je i příležitostí navštívit jeden z nejpozoruhodnějších pražských chrámů s bohatou historií a opředený řadou legend s nevšedním interiérem a proslulou akustikou. Zároveň prostřednictvím nových interpretů poznáváme varhanní literaturu různých národů a kultur. A protože hudba nepotřebuje tlumočnicka, jsou tato hudební setkávání všestranně obohacující.

Velice Vám děkuji za rozhovor a přeji vašemu festivalu ještě dlouhé trvání a mnoho spokojených posluchačů.

Alice Braborcová

architektura

Za poklady pražské architektury

Pelléova vila

Vilu nechal postavit v letech 1889–1890 architekt Rudolf Koukola pro Marii Knoblochovou. Patří mezi nejznámější vily v této diplomatické a rezidenční oblasti, která se rozkládá od křižovatky Špejchar až ke Královské oboře.

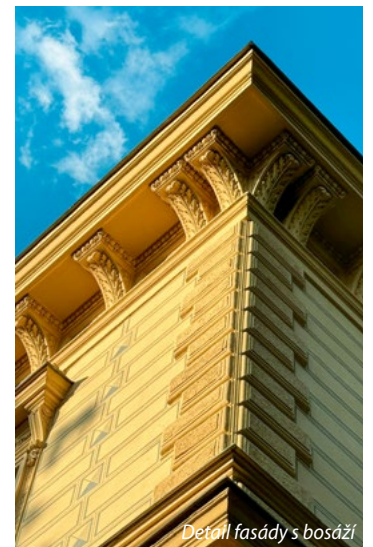
Pelléova vila, výstavba 1889–1890

Zahrada se sovkultúrou ze série Zvěrokruh od Lukáše Musíla, 2019

Francouzský generál M. C. J. Pellé, pamětní deska

Detail fasády s bosáží

Stavitel a architekt Koukola vlastnil hruškový sad v Bubenči, který vyženil. V jeho místě v letech 1889–1890 vystavěl rodinnou novorenesanční vilu pro vdovu po majiteli libeňského pivovaru Karlu Knoblochovi a jejich šest dětí, z nichž Koukolova manželka Klementina byla nejstarší. Později vila vystřídala mnoho dalších majitelů a nájemců. V letech 1919–1920 zde bydlel patrně nejslavnější obyvatel vily, po němž je dnes vila i přilehlá ulice pojmenována. Byl jím francouzský generál Maurice Pellé, který měl zásadní vliv na vytváření československé armády. Zrušil dobrovolnický charakter vojska, vytvořil armádu s pevným vojenským řádem a založil v ČSR vojenské školství. V roce 1919 obdržel hodnost československého armádního generála a stal se náčelníkem Hlavního štábu čs. branné moci. S Čechami ho pojila nejen vojenská služba a diplomatická činnost, v roce 1921 se ve svých 57 letech oženil s neteří malířky Zdenky Braunerové, Járrou Braunerovou. Dnes je Pelléova vila součástí širšího urbanistického celku reprezentativních vil konce 19. a začátku 20. století. Je projektována jako podsklepená patrová stavba se zvýšeným přízemím. Vstupní západní průčelí je

Villa Pellé připomíná svým vzeřením malé zámecké sídlo.

Pelléova vila, zahradní altán Šiška, studio MMSITÉ a atelier SAD

v ose zdůrazněno vystupujícím rizalitem osazeným bohatě zdobeným balkonem. Východní průčelí se otevírá do zahrady mohutným portikem s dvěma

terasami a čtyřmi pilíři. Takto řešená lodžie, kterou i s terasou v roce 1932 přistavěla firma Matěje Blechy, je elegantně zakončena do středu umístěným představeným schodištěm. Stavba i přes mohutnou hmotu fasády s bosáží působí odlehčeně a dohromady s kvalitními architektonickými detaily tvoří nezaměnitelný celek. K budově patří dnes vzrostlá zahrada, která je obehnaná původním pilířovým oplocením s neorenesanční ornamentikou a původní dvoukřídlou kovanou branou. Interiér objektu byl poznamenán necitlivými úpravami v období, kdy zde sídlila mateřská škola v letech 1978–2001. V roce 1994 začala obec uvažovat o celkové revitalizaci stavby a o využití celého objektu ve prospěch společenského a kulturního využití. V témže roce byla na fasádě domu osazena pamětní deska generála Maurice Pellého, která byla o rok později odhalena za přítomnosti zástupců Velvyslanectví Francouzské republiky. V roce 2001 byl provoz školky pro nedostatek dětí ukončen a v roce 2002 bylo vydáno stavební povolení na rekonstrukci. Aktuálně je vila využívána k organizování kulturních akcí, mimořádných uměleckých výstav a koncertů.

Petra Matznerová

Celkový pohled na pozůstatky pozdně středověké až raně novověké tvrže v Dubči od jihu. V pozadí opravená budova barokního špejcharu – sýpky. Foto Vojtěch Kašpar, 2014

KAM s Vojtěchem Kašparem za **památkami** donedávna **ukrytými v zemi**

Pozůstatky středověké tvrže v Panské zahradě v Dubči

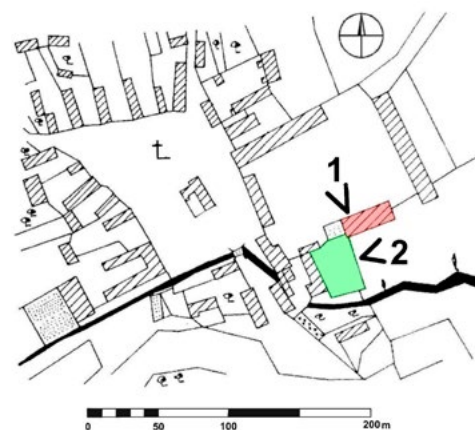
Na východním okraji Prahy nalezneme malebnou ves tvořenou historickými jádry středověkých vsí Dubeč a Dubeček. Obě sídla mají bohatou historii, ostatně o sídelním komplexu okolo nedalekých Litožnických rybníků jsme si vyprávěli nedávno (Pražský přehled 6/2023). Před časem rekonstruovaná Panská zahrada na východním okraji Dubče v sobě ukrývá další svědectví o dávné historii této městské části.

Bývalá zahrada dubečské tvrže byla donedávna černou skládkou, avšak po revitalizaci zahájené v letech 2007 až 2009 zde vyrostla jedna z nejkrásnějších pražských moderních zahrad. Podél meandrujícího Říčanského potoka zde naleznete přírodní bludiště s vyhlídkovou věží, bosou stezku, tajemnou grottu, vyhlídku mezi růžovými keři, meditační loučku, umělé jezírko, přírodní amfiteátr či vinici osázenou odrůdami Marlen a Madel. Na okraji stojí bývalý hospodářský dvůr upravený na dům s pečovatelskou službou a především rekonstruovaná barokní sýpka – špejchar, která v sobě ukrývá pozůstatky sklepů původní středověké tvrže a dnes je centrem společenského a kulturního života obce.

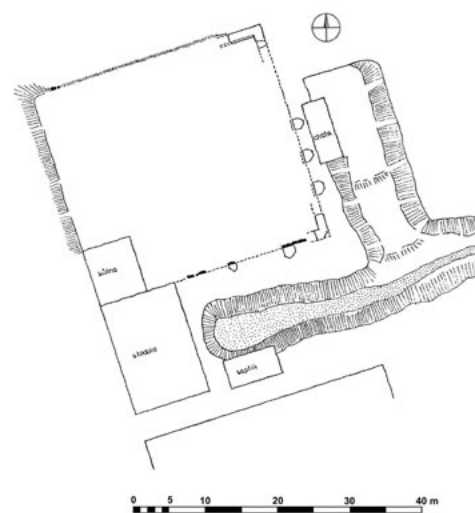
Jižně od barokní sýpky nalezneme pozůstatky mladší dubečské tvrže ve formě několika torzálně dochovaných zdí vymezujících původně téměř

Mezi Dubčí a Dubečkem se v meandru Říčanského potoka tyčí vrch Rohožník, jehož svahy byly těžce poškozeny lomy na kámen. Tato výšinná lokalita byla osídlena především v závěru pozdní doby kamenné (eneolitu) a starší doby bronzové (kultury řivnáčská a únětická).

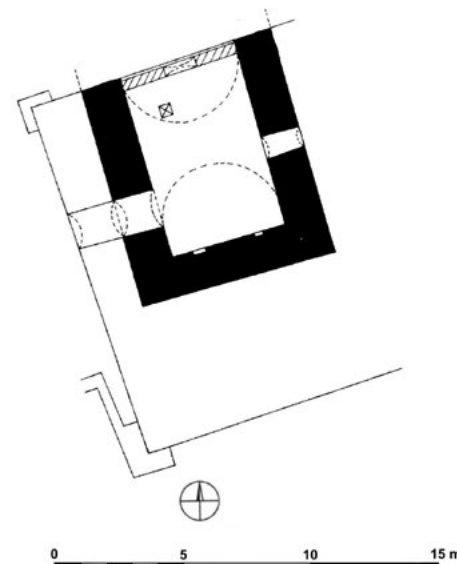
čtvercové opevněné sídlo o rozměrech přibližně 30 x 30 metrů obehnané vodním příkopem. Sídl-

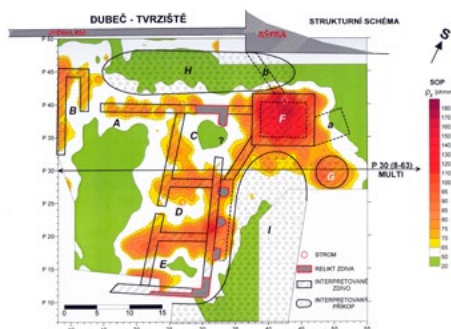
Překreslený výřez z katastrální mapy (stabilní katastr) vsí Dubeč z roku 1841. Šipka s číslem 1 označuje polohu sklepa starší tvrže, šipka 2 tvrziště v místě mladšího opevněného sídla. Podle Jiřího Úlovce upravil Vojtěch Kašpar.

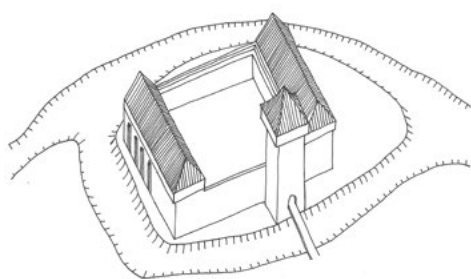
Situace s pozůstatky renesančního zdiva. Stav v roce 1994. Kresba Jiří Úlovce.

Náčrt situace jedné prostory gotického sklepa pod sýpkou. Podle L. Jindřicha kreslil Jiří Úlovce.

Strukturní schéma výsledků geofyzikálního průzkumu s vyznačením nad terén vystupujících reliktů zdiva (křížkovanou šrafovou), interpretovaných pohřbených zdí (šikmou šrafovou) a příkopu (kroužkovou šrafovou). Písmena A až I označují klíčové anomální struktury. A - severní obvodová hradební zeď; B - relikt zdiva sv. nároží s baštou či věžicí; C, D a E - palác o třech prostorách při východní obvodové hradební zdi. F - patrně zaniklý sklep, propojený dvěma zdmi s jádrem; G - relikt zdiv objektu funkčně svázaného se stavbou nad „sklepem“; H - severní příkop a I - východní příkop. Podle Jiřího Dohnala, Zdeňka Jáně a Jaroslava Kněže. © Oddělení užité geofyziky Přírodovědné fakulty Univerzity Karlovy

Pravděpodobná hmotová rekonstrukce mladší tvrze v Dubči v průběhu druhé poloviny 16. století. Podle Vojtěcha Kašpara.

lo zaniklé v průběhu třicetileté války popisuje již Bohuslav Balbín v roce 1681 jako „opuštěný hrad, který stál ještě v minulém století“. Tvrz neunikla pozornosti ani Františka Alexandra Hebera, který ve svém díle o českých opevněných sídlech z poloviny 19. století publikoval i unikátní rytinu zachycující tehdy ještě výrazněji dochované pozůstatky zdejšího tvrziště. V sedmdesátých letech 20. století se poprvé lokalitou intenzivně zajímali archeologové a proběhlo podrobnější zaměření a zdokumentování pozůstatků tvrze. Společně s připravovanou revitalizací okolí tvrziště proběhl v letech 2007 a 2008 podrobnější stavebně-historický průzkum a komplexní nedestruktivní archeologický průzkum, včetně geofyzikálního průzkumu či podrobné archivní rešerše historických pramenů.

První zmínka o Dubči pochází již z roku 1088, kdy byla majetkem kolegiální kapituly na Vyšehradě a známe i jména prvních obyvatel Dubče, sedláků Nezdy a Martina. Později patřila Duběč především bohatým pražským měšťanům. Zdejší dvůr v roce 1313 vlastnil Mertlin z Chebu a od roku 1343 ves patřila významnému staroměstskému

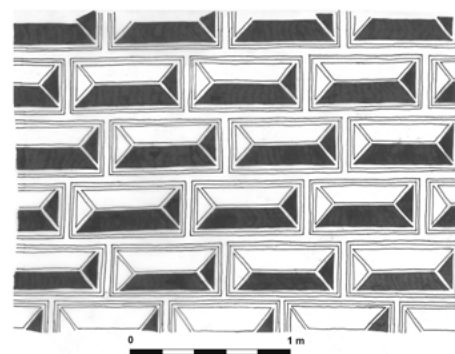

Dubec
Pozůstatky tvrze v Dubči. Rytina W. Donatha podle kresby Františka Alexandra Hebera z roku 1846.

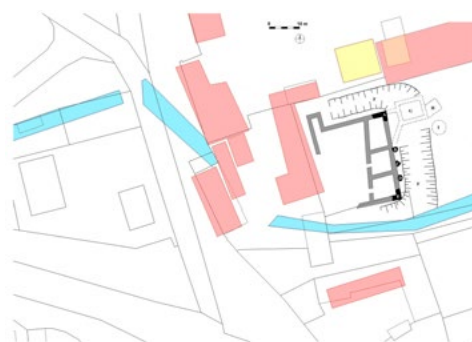
„Dubčská tvrz sehrála významnou úlohu na počátku třicetileté války, kdy zde byl v červnu roku 1608 dojednán mezi zmocněnci dvou soupeřících bratrů, Rudolfa II. a Matyáše Habsburského tzv. Libeňský mír, dle názvu později uzavřený v Libni, jenž nakrátko zabránil občanské válce v českých zemích.“

rohu Velflovců, jmenovitě Meinlovi Dubcovi, jenž byl zakladatelem vladckého rodu Dubčských z Dubče a patrně i stavitelem první dubčské tvrze. Okolo roku 1400 postavil v jižním sousedství dvora a starší tvrze Jan I. Dubecký z Dubče nové panské sídlo. V roce 1508 odkázal Jan III. Dubecký svůj majetek včetně Dubče svému zeti Zikmundu Zápskému ze Záp a své dceři Žofii a po zbytek 16. století byla dubčská tvrz v majetku tohoto významného rodu. V druhé polovině 16. století byla tvrz rovněž velkoryse renesančně přestavěna.

Pozůstatky mladší z dubčských tvrzí dnes nalezneme v zahradě jihozápadně od barokní sypky hospodářského dvora. Čtvercová dispozice byla ze západu a jihu chráněna tokem Říčanského potoka a na východě a severu je předpokládán vodní příkop o šířce 6 až 10 metrů. Obvodové zdivo vyme-

Rekonstrukce sgrafitové psaníčkové výzdoby, která zdobila vnější stěny mladší dubčské tvrze. Zaměření, rekonstrukce a kresba Vojtěcha Kašpara.

Rekonstrukce podoby mladší z dubčských tvrzí. Černě stávající dochované zdivo, šedě rekonstruovaný průběh zdiva na základě geofyzikálního a stavebně-historického průzkumu. Modře průběh Říčanského potoka, červeně zděná zástavba, žlutě dřevěná zástavba (vše podle mapy stabilního katastru okolo roku 1841). Oranžově půdorys sklepů starší dubčské tvrze. Podle Vojtěcha Kašpara.

zovalo vnitřní dvůr, který byl v první etapě výstavby zastavěn pouze na východě trojprostorovým palácovým křídlem o délce 29 a šířce 8 až 9 metrů. Podmáčený terén představoval výrazné nebezpečí pro statiku zdejšího objektu a z tohoto důvodu byla východní a jižní obvodová zeď zpevněna příděnými pilíři. Na východní straně jsou dosud dochovány tři z těchto pilířů, na jižní straně byly ještě před třiceti lety patrné další dva pilíře. Vstup do areálu patrně vedl od severozápadu, kde byla geofyzikálním průzkumem zachycena věžice vystupující ze severní obvodové hrady, která mohla být branskou věží. V průběhu renesanční přestavby tvrze za Oldřicha či Adama ze Záp ve druhé polovině 16. století získalo zdejší sídlo minimálně dvoukřídlovou či pravidelnou tří až čtyřkřídlovou podobu se středním nádvořím a vnější stěny křídel (či obvodové zdi) tvrze byly ozdobeny psaníčkovými sgrafity.

Rezidenční funkci ztratila zdejší tvrz záhy po pobělohorských konfiskacích, kdy byla Duběč připojena k Uhříněvsi. Nakrátko se stala sídlem vrchnostenského správce dvora, avšak záhy se stala ideálním zdrojem stavebního materiálu pro výstavbu novověkého vrchnostenského dvora a dubčských usedlostí.

Mgr. Vojtěch Kašpar, Archaia Praha z.ú.

Já na bráchu, brácha na...

Každý rodič musí mít radost, když vidí své děti fungovat v sourozenecké harmonii, protože je spojuje nejedna stejná záliba. Ta ale nesmí přerůst v něco víc, jinak bratr nezná bratra.

Bratři Michael a Jason mají společnou vášeň pro poezii i ženy. A třebaže se někdy skrže verše i něžné pohlaví velmi rádi popichují, nikdy nedošlo ke smrtelnému zásahu. Ten přijde, až když jim do života vstoupí osudová žena Anita, která z pevného bratřského pouta vytvoří podivný milostný trojúhelník. A nejenže nikdo z aktérů v něm není stoprocentně šťastný a za 24 let se nedokáže z toxického vztahu vymanit, ještě z něj vzejde jeden citově pochroumaný článek – dcera Wendy. Hra s biografickými prvky Brácha britského dramatika Simona Graye se

„Vždycky tady pro něj budu, ať je, kde je.“

takto může jevit jako velmi pesimistický a trýznivý kus, ale prosvítá z něj mnoho z pověstného ostrovního humoru a především velmi zajímavé herecké příležitosti, na které se specializuje Divadlo Ungelt. Není tedy divu, že se Brácha dočkal prvního českého

Povedený trojlístek Igor Orozovič, Marek Němec a Veronika Khek Kubařová

vedení v minulé sezoně právě na této scéně. Text přivedl režijně k životu Pavel Ondruch a úlohy světil Igor Orozovič, Marku Němcovi a Veronice Khek Kubařové, jež ztvárňuje Anitu i dceru Wendy. Šťastně vybrané herecké trio zaujme svým výkonem a diváci si mohou vychutnat tento divadelní zážitek buď na Novém světě, kde má divadlo letní scénu, anebo na stále kamenné scéně v Malé Štupartské. *TreBl*

zdroj: foto © archiv Divadla Ungelt, Jan Malík

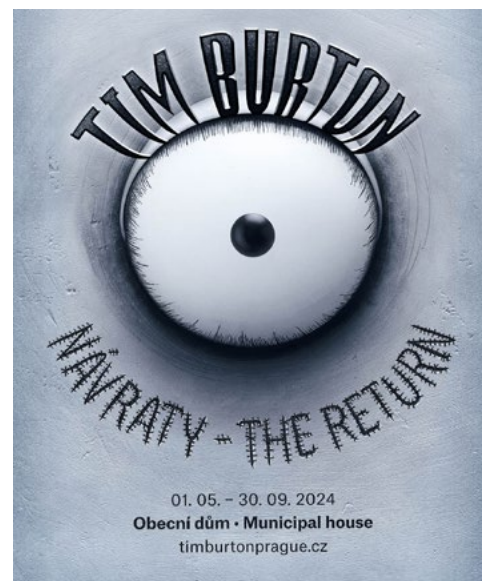
Živý mrtvý svět Tima Burtona

Podivuhodná fantazie filmového mága Tima Burtona promlouvá k divákům většinou přes filmová plátna. Teď ale mají jedinečnou možnost vymanit se ze sedaček v kině a vstoupit do originálního světa i fyzicky.

Tim Burton si stejně jako Mozart s Pražany dobře rozumí, a proto se po deseti letech navrácí se svou tvorbou do českých výstavních prostor. Ve dvou místnostech Obecního domu je skrze loutky, storyboardy, básně a fotografie zmapována jeho více než padesát let trvající kariéra. Výstavu, čítající přes 600 exponátů, dotváří hudba Burtonova dvorního skladatele Dannyho Elfmana a také česká stopa. Kupole připomínající sputnik či ikonickou oční bulvu, ve kterých jsou uchovány loutky, vytvořili pro tuto příležitost Jan Bubeníček a Martina Kárová. Pro vel-

Výstava je otevřena denně 10.00–19.00, vstupné 250–1150 Kč.

ké fanoušky Burtonovy tvorby jsou pak několikrát do měsíce připravené i komentované prohlídky s filmovým historikem Martinem Jirouškem. Samotná výstava Tim Burton – Návraty je k vidění v Obecním domě do konce září 2024. *Tereza Blažková*

zdroj: foto © archiv Art Movement

Střed Prahy je na Balkáně

Oficiální geografický střed hlavního města Prahy se nachází uprostřed dětského hřiště Na Balkáně na Žižkově. Chcete navštívit geografický střed Prahy?

Uvítací, vysvětlovací cedule

Dotat se k němu opravdu není náročné. Patník označující střed Prahy se nachází pouhých 5 minut chůze od tramvajové zastávky Strážní. Stačí jít stále rovně po stejnojmenné ulici, až dorazíte k dětskému hřišti Na Balkáně. Před vstupem na hřiště vás uvítá cedule, která vám vysvětlí, jak byl tento bod nalezen –

Patník středu Prahy

propojením severního, východního, jižního a západního pólu Prahy. Dále už jen stačí projít bránou a oficiální geografický střed hlavního města Prahy je před vámi. Otevírací doba dětského hřiště Na Balkáně je během dubna až září od 7.00 do 21.00 a během října až března od 8.00 do 19.00. Cílem vyznačení středu a pólů Prahy je inspirace lidí k neobvyklým výletům.

Aneta Loudová, studentka OA Holešovice

foto © Aneta Loudová

Ivan Svatoš

Hovory nejen o Praze

V knize nakouknete do zákulisí tvorby Ivana Svatoše, jednoho z nejvýznamnějších českých malířů staré Prahy. Sedm tematických rozhovorů, které s ním vedli jeho syn Jan a vnučka Klára, vám odhalí zdroje umělcovy inspirace. Nahlédnete do jeho grafické dílny, projdete se starou Prahou, ale také se vydáte za vínem, poezií nebo do evropských metropolí. Zjistíte, proč před dokončením dává obrazy vzhůru nohama nebo jak si splnil sen a zahrál si ve filmu Až zařve lev.

Těšit se můžete na bohatý obrazový doprovod, dosud nezveřejněné malby, neznámé grafiky nebo díla z počátků jeho tvorby. Více než 160 reprodukcí obrazů a grafických listů a fotografií.

cena: 950 Kč
www.artfra.cz

Hana Whitton

Anna Svídnická

Anna Svídnická zdělila po matce nevšední krásu a po otci zase důležitá území. Není proto divu, že ruku nejkrásnější ženy Evropy chce pro svého syna Václava získat i český král Karel IV. Po Václavově náhlé smrti se o Annu rozhodne ucházet sám, a to pouze z jediného důvodu – aby získal její strategicky významné državy a upevnil tak své postavení. Stačí však první setkání s okouzující Annou a z mocného panovníka se stane její oddaný vazal.

cena: 239 Kč
www.luxor.cz

Petra Klabouchová

Ignis fatuus

Na zakázaném území Šumavy, kolem řeky Křemelné, se koncem sedmdesátých let začínají probouzet pradávne legendy. Pohraničníci zde stále častěji hlásí výskyt neznámých světelných jevů. Roste podezření na možné nepřátelské plány Západu. A krajem se opět šíří odvěké pověsti o bludičkách a beztělcích. Do míst, jež byla po desetiletí nepřístupná, je vyslána vědecká expedice, která má záhadná zjevení prozkoumat. Vědci věří, že najdou rozumné vysvětlení, ale možná právě oni uprostřed šumavských slatí o rozum přijdou. Jde skutečně o přírodní úkazy, nebo si tu s nimi něco temného pohrává?

cena: 429 Kč
www.hostbrno.cz

Robin Král

Ať žije královna!

Neotřelý básnický příběh Robina Krále a výtvarnice Barbory Burianové o korunovaci a svatbě mladé mravenčí královny, která se právě chystá vzlétnout a založit nové mraveniště. Mravenci mají v české literatuře zásadní postavení díky Ondřeji Sekorovi, kniha Ať žije královna! tuto tradici prohlubuje hlavní rolí královny, a zároveň matky, která dává život dalším mravencům. Je tedy také krásnou poctou všem maminkám.

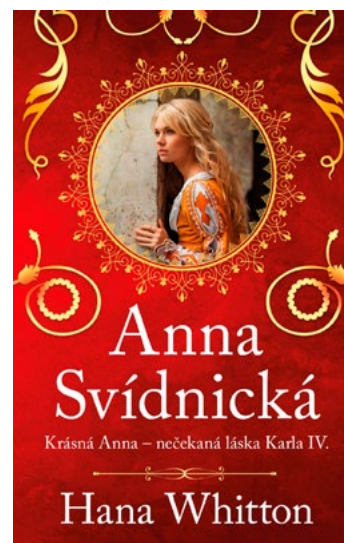
cena: 329 Kč
www.meander.cz

Holger Haag

Z přírody na talíř

Příroda má v zásobě spoustu dobrot – lahodný salát z čerstvých divokých bylin, šťávy a želé z lesních plodů nebo pikantní kořenovou zeleninu, která doplní vaše každodenní vaření. Víte-li, co stojí za to hledat, můžete svůj jídelníček obohatit o zajímavé alternativy! Tento svazek nabízí rychlý úvod do světa jedlých planých rostlin. Podrobné ilustrace usnadňují jejich určování, úvod vysvětluje, jak je sbírat a využívat, a krátké texty přinášejí zajímavosti a návrhy receptů.

cena: 349 Kč
www.knihykazda.cz

pražská kultura před 67 lety

Přehled kulturních pořadů v Praze červenec 1957

ČERVENEC PRAŽSKÝCH ZAHRAD A PARKŮ

V červenci odjíždí mnoho Pražanů na dovolenou k vodě a do lesů. Přejeme jim pěkné počasí a hodně slunce, aby svoji dovolenou prožili co nejlépe.

Pro nás, kteří zůstaneme v Praze, je připraveno tolik zábavy a kulturních podniků, že se nebudeme nudit ani jediný den. Kouzelné prostředí pražských zahrad a parků s hodnotnými kulturními programy, hudbou a divadly, nedovolí nikomu z nás, aby zůstal jeden večer doma. Valdštejnská zahrada a Ledeburské terasy se vždy v létě stávají kulturním střediskem pražské veřejnosti. Tak jako v minulých letech, budeme mít možnost i letos navštěvovat hodnotné hudební a divadelní večery. Městská divadla pražská nastudovala do Valdštejnské zahrady Shakespearovo „Jak se vám líbí“ s premiérou 6. července. Ve druhé polovině července vystoupí zde velmi dobrý soubor Krajského oblastního divadla z Českých Budějovic, který uveden Straussova „Netopýra“, Offenbachovu „Madame Favart“ a dramatisaci románu V. Huga „Muž, který se směje“, pod názvem „Ztracená tvář“. Navštívíme koncerty symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK, Ústřední hudby československé armády, Československého kvarteta s uvedením skladeb W. A. Mozarta, G. Verdiho a Ant. Dvořáka, dále Hubičkův klavírní koncert, baletní večer P. I. Čajkovského, proměnné koncerty a kdo rád tančí, zúčastní se Garden party s tancem ve Valdštejnské zahradě.

Nejvíce pořadů má v červenci populární estrádní a taneční hudba. Půjdeme si ji poslechnout na Slovanský ostrov, na Zimní stadion, Ne-

bozízek, Střelecký ostrov, do Tomášské zahrady a mnoha dalších zahrad.

Červencové neděle se rozezpívají a roztančí na pořadech programových tribun Parku kultury a oddechu J. Fučíka, pod názvy: Setkání v parku, Den dobré nálady, Polská neděle a Anenská neděle. Estrádní umění kromě Parku J. Fučíka má dva mimořádné večery na Zimním stadionu, kde Pražanům předvedou své umění nejlepší sovětské estrádní umělci. Ve dnech 14.–21. července bude letní kino Zimního stadionu dějištěm Pražského filmového festivalu pracujících.

Pražské zahrady a parky hýří přírodními krásami a nabízí bohatý výběr možností kulturního a společenského života a příjemného odpočinku. Využijme plně těchto možností. Vždyť náš život musí mít ve chvílích odpočinku po práci co nejvíce radosti, krásy a umění. Je životem svobody, štěstí a nekonečné tvůrčí síly.

CO SE HRÁLO V DIVADLECH

Zvíkovská rarášek – V. Novák | Tylovo divadlo /dnes Stavovské/

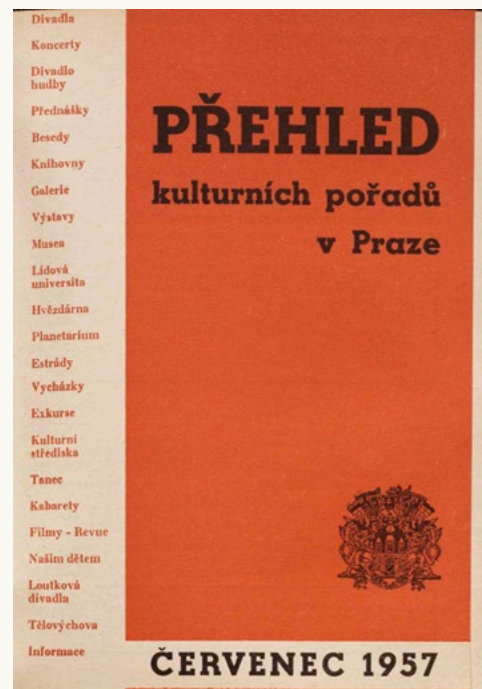
Dobrou noc, Patricie – Aldo de Benedetti | Realistické divadlo Zd. Nejedlého /dnes Švandovo divadlo na Smíchově/

Bezvýznamná žena – O. Wilde | Městské komorní divadlo /zaniklo/

Bratránek z Batavie – E. Künneke | Státní divadlo v Karlíně /dnes Hudební divadlo Karlín/

Velká pařížská lední revue (Paris sur glace) – účinkuje francouzsko-belgický umělecký soubor | Státní divadlo v Karlíně

Park kultury a oddechu Julia Fučíka

Wenig – Velká pařížská lední revue, plakát, 1957,
© Moravská galerie v Brně

FILMOVÉ PREMIÉRY

Hejtman z Kopníku. Barevný film. Západoněmecká satira na prušácký dril podle divadelní hry C. Zuckmayera.

Kořeny. Mexický film. Čtyři povídky ze života mexických Indiánů.

Předurčení. Sovětský film. Příběh talentovaného chlapce.

Žádné prázdniny pro pánaboha. Francouzský film. Veselý i napínavý příběh o dětech z předměstí Paříže.

Smečka. Německý film. Kriminální příběh z rozděleného Berlína.

Člověk na kolejích. Polský film ze železničářského prostředí.

Země, odkud přicházím. Francouzská filmová hudební komedie.

VÝSTAVY

Výstava jugoslávské grafiky | Výstavní síň Hollar, Smetanovo nábř.

Výstava díla maďarského malíře Aurela Bernatha | Slovanský ostrov

Sochařský náčrt, kresba a drobná plastika od J. V. Myslbeka k Janu Štursovi | Alšova síň – Umělecká beseda, Besední ul.

Živá píseň – výstava k 10. výročí vynikajícího sběratele lidových písní Vladimíra Úlehly | Výstavní síň Divadla hudby, Opletalova ul.

F. X. Šalda

Osobnost a dílo F. X. Šaldy. Výstava k uctění 90. výročí narození a 20. výročí úmrtí největšího českého kritika | Památní národního písemnictví, Strahov

ZAHRADY

VALDŠTEJNSKÁ ZAHRADA

Jak se vám líbí – W. Shakespeare – hraje Městské divadlo komedie

Škola pro ženy – J. B. Molière – hrají: Beyvl, Myšková, Kemr, Homola ad.

Slavné balety a opery P. I. Čajkovského. Nejkrásnější sóla a dueta tančí a zpívají: Věra Manšingerová, Miroslav Kůra, laureát státní ceny, Libuše Domanínská, Přemysl Kočí, členové Národního divadla v Praze a Bratislavě. Klavír: Josef Čech.

Poslední letní koncert FOK. Boleslav Vomáčka: Baletní hudba z Vodníka, Jaroslav Kříčka: Symfonie č. 1, Antonín Dvořák: Symfonie „Z Nového světa“. Řídí Jindřich Rohan.

III. Garden-party s tancem. Hraje K. Kesl.

LEDEBURSKÉ TERASY

Klavírní koncert Jiřího Hubičky. Na pořadu: C. Farnck, L. v. Beethoven, Sonáta D dur, Cl. Debussy, Images, Preludia, M. Ravel: Jeux d'eau, Martinů: Tři tance.

Komorní koncert Československého kvarteta za vedení Josefa Pešky. Na pořadu: Mozart, Verdi, Dvořák.

LÁZEŇSKÁ A REKREAČNÍ SLUŽBA

Podnik hlavního města Prahy nabízí v letních měsících Pražanům a návštěvníkům Prahy příjemné osvěžení a rekreaci na plovárnách, koupalištích a v půjčovnách loděk.

Koupaliště Břeve

Koupaliště na Císařské louce

Koupaliště Spořilov

Koupaliště Šeberák

Mlýnek – Lázně Braník

Modré lázně Podolí

Občanská plovárna Holešovice

Podolská plovárna

Slovanská plovárna

Vyšehradská plovárna

Zlíchovská plovárna

Žluté lázně

V těchto rekreačních střediscích je pro vás připraveno dobré koupání, opalování, zábava a občerstvení.

Vydal Městský dům osvěty ÚNV hl. m. Prahy. Redakce a administrace v Praze 1, U Obecního domu 2. Vedoucí redakce s. V. Dobrý. Vytiskly Středočeské tiskárny, závod 04. Cena 2 Kčs.

ohlédnutí

Měl každý den odvahu

Český herec, režisér, pedagog a spisovatel Jan Kačer se narodil 3. října 1936 ve východočeských Holicích. Pocházel z židovské rodiny továrníka Viléma Kačera a jeho manželky Vlasty.

foto © Wikimedia Commons

Mladý Jan přišel dva roky po narození o otce, který v roce 1938 spáchal sebevraždu kvůli obavám z rasové perzekuce a budoucnost své firmy. Buržoazní a židovský původ mu komplikoval život i nadále. Místo gymnázia nakonec vystudoval keramickou školu v Bechyni, kde se však nadchnul pro divadlo a výtvarné umění. V letech 1954-1960 absolvoval studium režie na DAMU, jako elév začínal v ostravském Divadle Petra Bezruče. Ve filmu debutoval v roce 1959 ve filmu Jiřího Krejčíka Probuzení. První hlavní roli ztvárnil ve snímku Smrt si říká Engelchen režisérů Jana Kádára a Elmara Klose. Významně se prosadil ve filmech československé nové vlny, mj. Každý den odvahu, Údolí včel, Návrat ztraceného syna nebo Den sedmý, osmá noc. V roce 1965 se vrátil do Prahy a patřil k zakládajícím členům Činoherního klubu. Pohostinsky režíroval v Národním divadle v Praze, Divadle E. F. Buriana a dostal příležitost i v zahraničí. Mezi jeho další štače patřila Státní divadlo v Ostravě, Vinohradské divadlo v Praze nebo Laterna magika. Po roce 1989 se angažoval na politické scéně, byl poslancem Federálního shromáždění. Přednášel režii na DAMU a podílel se na charitativní činnosti. S manželkou herečkou Ninou Divíškovou měl tři dcery. Legenda českého divadla a filmu odešla 24. 5. 2024 ve věku 87 let.

Alice Braborcová

Jak vznikl svatý

Prokop (820 let)

Prokop byl původně řadový kněz, pak poustevník a nakonec spoluzakladatel a první opat Sázavského kláštera. Papež Inocenc III. ho prý kanonizoval roku 1204. Jenže...

Prameny tvrdí, že papež nakonec vyhověl snaze českých představitelů o Prokopovo svatořečení. Samotný slavnostní akt proběhl 4. července 1204 a vedl jej z Inocencova pověření papežský legát kardinál Guido. Tomu ale předcházely složité politický proces, neboť papež aktu bránil. Nechtěl však být ve při s českým králem Přemyslem Otakarem I. Tomu totiž odmítl jeho žádost o povýšení pražského biskupství na arcibiskupství. Papež určitě neměl zájem na svatořečení ženatého kněze, sloužícího liturgii v zakázaném slovanském jazyce. Ve skutečnosti asi došlo k vyzdvižení ostatků opata Prokopa a svatořečení s tichým souhlasem Říma bez přítomnosti pražského biskupa, natož papežského legáta.

Svatý Prokop na obraze Jana Očka z Vlašimi

-babok-

Kterak Mikeše lapali (620 let)

Mikuláš Zoul, veliký loupežník, kterýž v Čechách mnoho škody s pomocníky svými činil, a od Zbyňka Zajíce z Hažmburka, arcibiskupa pražského, z rozkazu krále Václava IV. na Hrádku Cejchanově obležen a jat byl, ten toho dne s 50 služebníky na šibenici před Prahou oběšen, a že na železném háku pověšen byl, visel až do 7 let.

Kronika Daniela Adama z Veleslavína zmiňuje Mikeše Zoula z Ostředka (Mikuláš), narozeného okolo poloviny 14. století, který proslul coby loupeživý rytíř, i když v tomto případě šlo o loupeživého zemana. Když se Mikeš se synem Janem zmocnil Čejchanova hrádku u Chočera, začal odtud přepadat kupce na cestě mezi Tábořem, Benešovem a Prahou. Vydatně mu pomáhal strýc Ahník z křešické tvrze u Divišova, Suchý Čert (pán z Kunštátu) nebo Vaněk z Dubé, pán Ondřejova. Král

Loupežník Mikeš, romantická představa autora

Václav IV. proto vyslal vojsko vedené arcibiskupem Zbyňkem Zajícem z Hažmburka k Čejchanovu hrádku a hradu Dubé (sídlo Mikešova syna Jana). Zbyněk Zajíc roku 1403 dobyl Čejchanův hrádek a Mikeše s jeho bandou (50 zločinců) zajal. Hrádek byl srovnán

syna Jana. Podle letopisů Jan Hus, kazatel betlémský, odsouzené doprovodil k šibenici a navedl Mikeše na to, aby se obrátil k lidu a řekl: „Svatá obci, prosímť vás, proste za mne Pána Boha.“

Luděk Sládek

foto © autor

Noví konšelé (605 let)

Upálení Jana Husa a Jeronýma Pražského atmosféru v Čechách vyhotilo. Nad královstvím se stahovala mračna.

Myšlenky obou myslitelů byly pro katolickou církev nebezpečné, proto začala utahovat otěže. Těchto postupných kroků se účastnil na nátlak římského císaře a nevlastního bratra Zikmunda i panovník Václav IV. V únoru 1419 vypověděl z Prahy nejdříve Jana z Jesenice a po červnovém incidentu i Mikuláše z Husi, který ho s davem husitských poddaných nutil o návrat poměrů před únor 1419. Václav se rozzlobil a jmenoval kompletní novoměstskou radu provokativně na den výročí upálení Jana Husa. Noví radní zakázali husitská procesí, vyhnali z far husitské žáky a zatkli několik vůdčích husitů.

Václav IV. na Staroměstské mostecké věži

-liban-

Pražské slunce (325 let)

V červenci 1699 byla dokončena nejcennější liturgická nádoba v Čechách a na Moravě – proslulé barokní zlatnické dílo, tzv. Diamantová monstrance nebo také Pražské či Zlaté slunce. Dnes je součástí stálé expozice Loretánského pokladu.

Autorem díla je vídeňský architekt Johann Bernhard Fischer von Erlach, podle jehož návrhu byla monstrance zhotovena v dvorské dílně zlatníka Johanna Baptisty Känischbauera von Hohenried a klenotníka Matthiase Stegnera ve Vídni v letech 1696–1699. Nádoba je vyzdobena 6222 diamanty, které darovala ve své závěti roku 1695 hraběnka

Ludmila Eva Františka Kolowratová. Nechal ji zhotovit patron pražské Lorety Václav Ferdinand hrabě z Lobkovic a jeho manželka hraběnka Marie Sophie. Monstrance

Nejcennější česká barokní monstrance „Pražské slunce“

z ryzího zlata je určena pro vystavení proměněné hostie – Kristova těla, má 54 zlatých paprsků, je vysoká 89,5 cm a váží přes 12 kg. Středová schránka je podepřena postavou Panny Marie Immaculaty. Hotové dílo při převozu z Vídně do Prahy musela doprovázet ozbrojená eskorta vojáků. Praktické užití zlaté monstrance je velmi vzácné, naposledy ji lidé mohli vidět v roce 1999 při slavnosti konané u příležitosti 400. výročí příchodu prvních kapucínů do Čech.

-aba-

foto © Wikimedia Commons

Loreta, Hradčany

Sochař a vlastenec (190 let)

Kořeny českého sochaře Antonína Pavla Wagnera, narozeného 3. července 1834 ve Dvoře Králové nad Labem, hledíme až v Tyrolsku. Odtud pochází slavný rod kamenosochařů, k jehož potomkům patřil také Antonín.

Antonín Pavel Wagner

Antonín Pavel Wagner, Opera, Národní divadlo v Praze

Prvním významným předkem byl sochař a kameník Lorenzo Wagner, který na počátku 18. století přicestoval do Čech s dalším slavným sochařem Matyášem Bernardem Braunem. Společně vytvořili mariánský sloup v Jaroměři. Jeho praprotomek Antonín Pavel se sice narodil do rodiny chudého tkalce, ale umělecké geny se v něm nezapřely. Vyučil se v kamenicko-sochařské dílně u bratří Maxů a vydal se na zkušenou do Vídně. Tam absolvoval Akademii výtvarných umění a už na studiích si získal celkem

slušný věhlas. Ve Vídni strávil většinu svého života a vytvořil několik plastik pro místní parlament, monumentální sochu Michelangela Buonrotiho nebo kašnu před kostelem Mariahilfer Kirche. Jeho talent a úspěch mu však přinesly i závist místních sochařů. V Čechách se do povědomí dostal až téměř v padesáti letech. Byl zařazen do soutěže o výzdobu Národního divadla v Praze, pro které vytvořil několik alegorických soch. Podílel se i na vnitřní výzdobě Národního muzea. Závist a intriky ho bohužel provázely i doma a neblaze se podepsaly na jeho zdraví. Zemřel 27. ledna 1895 na infarkt a pohřben byl na Vídeňském ústředním hřbitově. Paradoxem je, že po celý život byl velkým českým vlastencem.

-mp-

Vyhodíme je (605 let)

Po upálení Jana Husa a Jeronýma Pražského atmosféra v Čechách houstla. Bylo jasné, že se něco semele.

Václav IV. původně s Husem sympatizoval, ale postupně svůj názor pod nátlakem římského císaře a nevlastního bratra Zikmunda změnil. Jmenoval novou kompletní novoměstskou radu na den výročí upálení Jana Husa. Noví radní zakázali husitská procesí a zatkli několik husitů. Ti nachystali odplatu na neděli

První pražská defenestrace na obraze Adolfa Liebschera

30. července 1419. Po kázání Jana Želivského rozružený dav rozehnal probíhající mši v kostele sv. Štěpána a vydal se k nedaleké Novoměstské radnici, kde požadoval propuštění vězňů z věznic. Dav vtrhl dovnitř a některé konšely i jejich pomocníky vyhodil oknem. Celkem šlo o 13 až 14 osob, jeden skončil v mučírně. Samotná defenestrace nastartovala turbulentní období husitské revoluce a války.

-babok-

Klasik české literatury (190 let)

Prozaik, básník, novinář a umělecký kritik Jan Neruda se řadí k významným osobnostem naší literatury. Narodil se 9. července 1834 na Malé Straně v Praze do rodiny vojenského vyloužilce a posluhovačky.

Portrét mladého Jana Nerudy

Povídky malostranské, 1878, nakladatelství Grégr a Ferd. Dattel

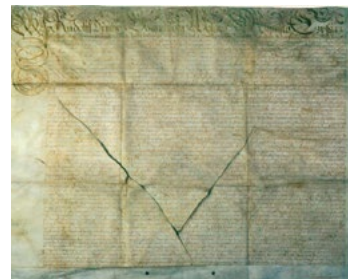
Po absolvování gymnázia se zapsal na studia práv a filozofie, školu ale nedokončil. Učil na různých školách češtinu a němčinu. Začal se věnovat literatuře a novinářské praxi. Pracoval v redakcích německých a českých novin, psal fejetony, literární a divadelní kritiky. Žurnalistická činnost tvoří nejrozsáhlejší část jeho díla. Podnikl několik cest do Itálie, Francie, Německa a dalších zemí, o kterých si vedl podrobné záznamy a vydal je ve dvou

svazcích – Pařížské obrázky a Obrazy z ciziny. Nerudova prozaická díla jsou velmi rozmanitá a rozsáhlá, tematicky jsou z velké části spjatá s Prahou. Mezi nejznámější patří Povídky malostranské, ve kterých zachytil rázovitě postavičky malostranských měšťanů z poloviny 19. století. V jeho tvorbě je však patrná určitá skepse a ironie, za kterými se skrývá jeho osobní trápení. V básnické sbírce Hřbitovní kvítí ironizuje vše svaté, jako lásku, rozum, soucit i poezii. V další básnické knize Písně kosmické opěvuje vesmír, který polidšťuje, pohyby vesmírných těles mu připomínají osudy lidí. Neruda zkoušel psát i divadelní hry, sebekriticky však od toho upustil. V soukromém životě prošel několika vztahy, i platonickými, ale nejbližší mu byla jeho matka, u které žil až do její smrti. Po celý život ho provázela hmotná nouze. Zemřel 22. 8. 1891 v Praze, pochován byl na Vyšehradském hřbitově a jeho pohřeb se stal protihabsburskou celonárodní manifestací.

Alice Braborcová

Rudolfův majestát (415 let)

Císař Rudolf II. vydal 9. července 1609 Majestát na náboženskou svobodu pro České království. Potvrzoval tak svobodu vyznání pro všechny obyvatele bez rozdílu.

Majestát na náboženskou svobodu, 1609

Pro Slezsko vydal Majestát 20. srpna 1609. Jednalo se o jeden z nejdůležitějších dokumentů našich dějin. Svým sociálním dosahem patřil ve své době k významným evropským výsadám zaručujícím náboženskou svobodu. Císař jej ovšem podepsal pod nátlakem českých stavů, které mu měly zaručit podporu v konfliktu s bratrem Matyášem. Platnost Majestátu zrušil zakrátko císař Ferdinand II. Štýrský po porážce stavovského povstání roku 1620. A v roce 1627 uzákonil v Čechách katolické vyznání jako jediné povolené.

-ab-

Historia magistra vitae

1. 7. 1424 (600 let)

Do Prahy se znovu dostavil **Zikmund Korybutovič**, který tak vyslovil souhlas s nabídkou pražského městského svazu na královskou korunu. Bratrstva jej však za svého krále nepovažovala, zůstal osamocen a nebyl podporován ani příbuznými doma, vystupoval zde tzv. na vlastní pěst.

2. 7. 2009 (15 let)

V pražském metru byl **ukončen provoz ruských souprav 81-71**, jejichž provoz byl zahájen v roce 1978. Byly vyvinuty na základě požadavků pražského dopravního podniku. Od roku 2009 jezdí již v modernizované podobě pod označením 81-71M. Modernizaci provedla firma Škoda Transportation.

4. 7. 1789 (235 let)

V Praze vyšlo **první číslo Krameriových císařsko-královských poštovských novin**. Zaměřovaly se na osvětu prostého lidu, národní emancipaci, sociálně-hygienické uvědomění a odstraňování lidových pověr. Václav Matěj Kramerius je vydával až do své předčasné smrti v roce 1808.

4. 7. 1829 (195 let)

Český šlechtic a diplomat **Bohuslav Chotek z Chotkova a Vojnina** se narodil 4. 7. 1829 v Praze († 11. 10. 1896). Pocházel ze staročeského šlechtického rodu. Byl vysokým rakousko-uherským diplomatem a velvyslancem v několika evropských zemích. Krátce byl místodržitelem v Čechách.

5. 7. 1959 (65 let)

Český karikaturista a ilustrátor **Michal Hrdý** se narodil 5. 7. 1959 v Praze († 13. 6. 2003). Typická pro něj byla záměrně primitivní, lineární „dětská“ kresba, kde se bizarně pojilo maximální zjednodušování a precizní detaily. Texty v kresbách psal komicky pečlivým psacím písmem.

Divadelníkem do roztrhání těla (185 let)

Edmund Chvalovský se narodil 26. července 1839 v klášteře sv. Anežky Na Františku. Nešel však cestou duchovní, leč ryze světskou. Stal se hercem, divadelním a operním režisérem, převážně Národního divadla v Praze.

Studoval postupně na pražských školách, na Akademickém gymnáziu, vyšší reálce a technice. Vysokoškolská studia nedokončil, ale moc se zajímal o fyziku, matematiku, astronomii, ale i dějiny umění a hudbu. Rád maloval a kreslil. Ponejprv vystupoval s ochotníky v anežském klášteře (1855), se staroměstskými soubory a od roku 1860 hrál ve Švestkové divadle, kde poznal Pavla Švandu staršího. Švanda ho také přijal do Prozatímního divadla (1862) a předal mu vedení své společnosti v Plzni (1865–1866).

Edmund Chvalovský

Chvalovský byl doslova zasypan množstvím menších rolí. Zasluhou Bedřicha Smetany se také stal režisérem opery (1873), kde od roku 1876 režíroval činohry, féerie, frašky a další. Se souborem přešel do Národního divadla (1881). Byl autorem řady živých obrazů, inscenátorem 202 her (režie) a vystoupil v 245 rolích. Byl vyučujícím deklamace, mimiky a dějin umění na operní škole Prozatímního divadla (1873) a na Dramatické škole ND (1892–1894). Jeho rukopis paměti zachytil takřka celý vývoj českého

Chvalovského živý obraz na počest sjezdu českého učitelstva 8. 8. 1895

divadla od 40. let do konce 19. století. Koncem roku 1901 odešel na odpočinek do Soběslavi, kde pracoval s místními ochotníky. Zemřel 1. 10. 1934 v Soběslavi a pohřben byl na místním hřbitově (III, 35).

Alois Rula

Nejpozoruhodnější skladatel 20. století (170 let)

Český hudební skladatel Leoš Janáček se narodil 3. července 1854 v Hukvaldech. Přestože patřil do generace české hudební moderny, jeho styl komponování byl velmi osobitý a originální.

Leoš Janáček, 1926

Příhody lišky Bystroušky, Národní divadlo v Praze, premiéra 2014

Po studiích založil v Brně varhanickou školu (1881), jejímž byl prvním ředitelem a současně zde i učil. Působil také jako dirigent a velmi brzy zahájil kariéru skladatele. Na počátku se inspiroval lidovou písní, vydal Kytici z národních

písní moravských (1890). V roce 1894 se rozhodl napsat operu na prozaický text. Zvolil si divadelní hru Gabriely Preissově Její pastorkyňa. Na díle pracoval bezmála deset let a uplatnil zde zcela nový skladatelský přístup. Až v květnu 1916

se skladatel dočkal premiéry v pražském Národním divadle. Později projevila zájem o uvedení Její pastorkyně Vídeň a Metropolitan opera v New Yorku. Následovala rapsodie Taras Bulba a opera Výlety pana Broučka. Posledních deset let Janáčkovy života bylo jeho nejplodnějším obdobím. V roce 1920 napsal symfonickou báseň Balada blanická a začal pracovat na další opeře Příhody lišky Bystroušky. V roce 1925 zkomponoval své nejslavnější orchestrální dílo Sinfoniettu a neméně známou Glagolskou mši. Leoš Janáček zemřel v ostravské nemocnici 12. 8. 1928 na zápal plic a pochován byl na Ústředním hřbitově v Brně.

-Petram-

1569 (365 let)
Heřman Jakub Černín
* 25. 7. 1659
† 8. 8. 1710
český šlechtic, kritik habsburské finanční politiky

1804 (220 let)
Karel Strakatý
* 2. 7. 1804
† 26. 4. 1868
český operní pěvec, první interpret písně Kde domov můj

1859 (165 let)
Karel Škorpil
* 15. 7. 1859
† 9. 3. 1944
český archeolog, objevitel prvního bulharského hlavního města Plisky

Momentní fotograf (160 let)

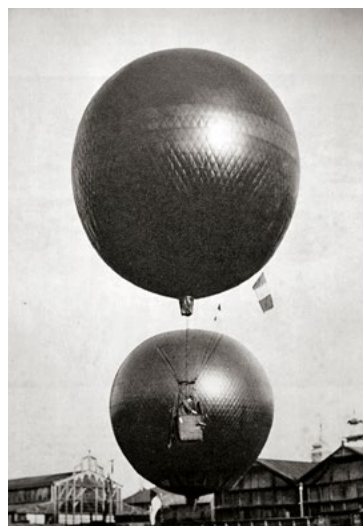
Zakladatel českého fotožurnalisumu Rudolf Bruner-Dvořák se narodil 2. července 1864 v Přelouči. Fotografoval císaře a jeho rodinu. Koně i dělníky. Sportovce i balkánské tržiště.

Rudolf Bruner-Dvořák, český fotograf

Syn krejčího z Přelouče se původně měl stát kupcem, ale díky svému bratrovi Františkovi nastoupil do učení ke

známému fotografovi do Mnichova. Po vyučení se roku 1887 vrátil do Přelouče, a v otcově domě tak vznikl ateliér. Portrétní práce však mladému fotografovi uspokojení nepřinášela, spíše toužil být ve společnosti a cestovat. Proto se začal specializovat na momentní zpravodajskou fotografii a přestěhoval se s celou rodinou do Prahy. Zde jeho kariéru velmi ovlivnila Jubilejní výstava v roce 1891, kdy v červnu již jako zkušený fotoreportér zachytil katastrofu balónu Kysibelka. Rudolf byl brzo považován za nejvýznamnějšího odborníka v oblasti momentní fotografie a stal se osobním fotografem arcivévody Františka Ferdinanda d'Este a jeho rodiny. Touha po cestování Rudolfa přivedla do západní Evropy, ale i na jih kontinentu. Zde

Balóny na Jubilejní výstavě 1891 v Praze

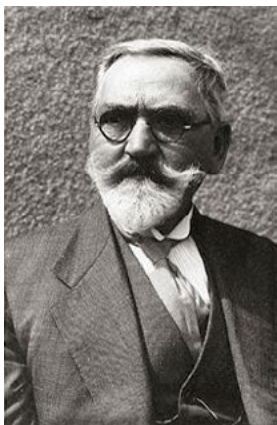
zachytil jak korunovaci srbského krále, tak i zdejší trhy a pouliční život. Fotografování každodennosti a všednosti bylo tehdy mimořádnou věcí. Rudolf Bruner-Dvořák zemřel 30. 10. 1921 ve věku 57 let v Praze.

-Petram-

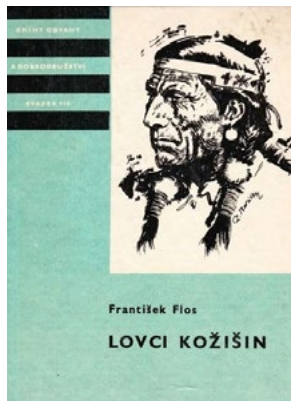
Český Verne (160 let)

Český spisovatel, dramatik, učitel a překladatel František Flos je považován spolu s Eduardem Štorchem za zakladatele české dobrodružné literatury pro mládež. Narodil se 27. července 1864 v Přelouči v rodině řezníka.

Jako vystudovaný učitel působil v rodném Polabí, vyučoval češtinu, dějepis a zeměpis. Literatuře se začal věnovat poměrně pozdě, první dětská knížka mu vyšla až v roce 1913. Zpočátku psal humorné črty, později romány a hry z vesnického a maloměstského života. Publikoval v pražských časopisech, překládal z francouzštiny a angličtiny. Po první světové válce se stal školním inspektorem v Pardubicích. V roce 1920 založil dětský časopis Úsvit a redigoval lidové kalendáře. V 60 letech odešel do penze, žil na pražském Spořilově a věnoval se psaní knih

František Flos

František Flos, Lovci kožišin, 1978, ilustr. Zdeněk Burian, vyd. Albatros

pro děti a mládež. Navzdory tomu, že nikdy neopustil hranice své vlasti, vytvořil ve svých dílech věrohodný obraz cizích zemí společně s napínavým dějem

i morálním poselstvím. Vzhledem k šíři témat a použití science fiction ve svých dílech je považován za českého Julese Verna. Mezi jeho významné romány patří např. Lovci orchidejí nebo Lovci kožišin. Tvořil v duchu žánrového realismu a používal také mnoho pseudonymů, jako Brabec, F. Konopka, Filip Kos, Pěnkava nebo F. Strnad. Napsal i řadu veseloher pro děti. Z manželství se ženou Gabrielou měl dva syny. František Flos zemřel 8. 1. 1961 v Praze ve vysokém věku 96 let.

Alice Braborcová

1869
(155 let)
Adéla Srnová,
roz. Zieglerová
* 1. 7. 1869
† 2. 1. 1935
česká tanečnice
a sólistka
Národního
divadla

1874
(150 let)
Noemi
Jirečková
* 29. 7. 1874
† 13. 2. 1963
česká klavíristka,
význačná
interpretka děl
Beethovena

1899
(125 let)
Jindřich
Plachta
* 1. 7. 1899
† 6. 11. 1951
český herec
a spisovatel,
vl. jménem
Jindřich Šolle

Historia magistra vitae

8. 7. 1514 (510 let)

Český astronom, matematik a astrolog **Cyprián Karásek Lvovický ze Lvovic** se narodil 8. 7. 1514 v Hradci Králové († 25. 5. 1574). Dopisoval si s Tychem Brahem, který jeho dílo uznával. Vydal soubor tabulek efemeridů pro Slunce, Měsíc a další nebeská tělesa v letech 1564–1574.

8. 7. 1619 (405 let)

Direktorium, orgán českých stavů, svolalo do Prahy generální sněm, aby uzavřelo **konfederaci stavů zemí Koruny české a Rakouska**. Česká konfederace stanovila jako státní náboženství evangelické, a vyloučila katolíky z nejvyšších veřejných funkcí. Byla vydána v Praze 31. 7. 1619.

8. 7. 1844 (180 let)

Za vlády Ferdinanda I. Dobrotivého (český král Ferdinand V.) vypukly před Poříčskou bránou v Praze (prostor po zrušeném nádraží Těšnov) **srážky mezi dělníky a vojskem**, způsobené nespokojeností se mzdami. Následovaly výtržnosti v centru a útoky na Židy a rabování jejich obchodů.

11. 7. 1809 (215 let)

Francouzská armáda porazila v bitvě u **Znojma** armádu Rakouského císařství. Tato **dvoudenní bitva** ukončila válku Francie a páté koalice. Válku rozpoutalo Rakouské císařství vpádem do Bavorska, neboť chtělo využít nasazení francouzské armády ve válce ve Španělsku.

13. 7. 1619 (405 let)

Sjezd českých stavů v Praze **schválil novou ústavu**. Český stát byl prohlášen konfederací rovnoprávných zemí, v jehož čele měl stát volený král. Jeho moc byla silně omezena ve prospěch stavů. Města získala zpět své výsady, jež ztratila v roce 1547. Dokument měl sto článků.

Historia magistra vitae

18. 7. 1904 (120 let)

Český hudební skladatel **Václav Mareš** se narodil 18. 7. 1904 na Opočně († 9. 12. 1964). Byl to velmi plodný skladatel. Sám uvádí, že zkomponoval na 1500 skladeb. Inspiroval se hlavně rodným krajem. Mezi jeho díla patří 4 opery (Selská vzpoura, Česká pohádka, Zrádné moře a Šumařova píseň).

19. 7. 1914 (110 let)

Bartoloměj Novák získal **povolení pro stavbu brněnského kina Lucerna**. Jde o nejstarší fungující kino v Brně a druhé nejstarší, dosud existující kino na území České republiky. Prohlášení začalo 29. 5. 1915 pod názvem Bio Aladin, od roku 1917 již s názvem Lucerna.

20. 7. 1874 (150 let)

Začalo **bourání pražských hradeb** mezi Poříčskou bránou a ulicí Na Florenci. O zrušení opevnění bylo rozhodnuto 30. 10. 1866 po prohrané prusko-rakouské válce, neboť se městská opevnění ukázala jako zastaralá a neúčinná. Část hradeb se dochovala (Vyšehrad, Nusle či Strahov).

22. 7. 1994 (30 let)

V Divadle Spirála na Výstavišti proběhla **česká premiéra** muzikálu **Jesus Christ Superstar** od Andrewa Lloyda Webbera. Do derniéry 18. 7. 1997 bylo 1288 představení, jež vidělo více než 850 tisíc diváků. V roli Ježíše se vystřídali K. Stříhavka, D. Bárta, M. Skala a R. Dragoun.

24. 7. 1999 (25 let)

Anglický kytarista **Mike Oldfield** odehrál v pražské Sportovní hale koncert v rámci turné **Live Then & Now**. V jeho skladbách se snoubí styly rocku, New Age, etno, world music a klasické hudby. Mezi jeho nejznámější díla patří album Tubular Bells či písně Moonlight Shadow a To France.

Modernista a zednář (145 let)

Český malíř, grafik a ilustrátor **Alfréd Justitz** se narodil 19. července 1879 v Nové Cerekvi do židovské rodiny lékaře Adolfa Justitze a jeho ženy Terezie, rozené Pollakové. Stal se nejvýraznější osobností českého modernismu.

Alfréd Justitz, foto z cestovního pasu

A. Justitz, Dvě ženy před zrcadlem, 1923

A. Justitz, Autoportrét, 1904, Židovské muzeum v Praze

Alfréd studoval nejprve architekturu na ČVUT u prof. Jana Kotěry, pak se rozhodl pro malířství a přestoupil na pražskou AVU. V malířském umění se dále zdokonaloval v německém Karlsruhe a Berlíně. Při pobytu v Paříži byl silně ovlivněn tvorbou Paula Cézanna nebo

Andrého Deraina. Vliv francouzských postimpresionistů, ale též kubistů, je přítomen v celém jeho díle. Po návratu z Francie se vrátil do svého rodiště na Pelhřimovsko a maloval okolí Cerekve. V roce 1928 vstoupil do SVU Mánes a vystavoval se skupinou Tvrdošijných.

Maloval především portréty, krajiny a zátiší. Byl také významným grafikem a ilustrátorem, zaobíral se i plakátovou tvorbou. Mezi jeho zájmy patřila kynologie, zvláště se zajímal o chov plemene boxerů, byl správcem chovu a vedl plemenné knihy této rasy. Roku 1932 odjel na Slovensko, kde onemocněl tyfem a na komplikace předčasně zemřel 8. 2. 1934 ve svých 54 letech. Jeho manželkou byla o 14 let mladší sestřička Anna Pollaková z Proseče-Obořiště. Justitz byl aktivním členem zednářské lóže, která se po jeho smrti snažila zabezpečit ovdovělou manželku, ta však zvolila tři měsíce po německé okupaci sebevraždu jedem. Oba manželé byli pochováni ve společném hrobě na židovském hřbitově v Nové Cerekvi. -alba-

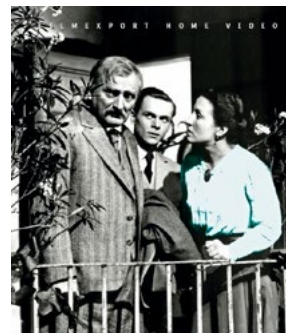
Z konstruktéra hercem (125 let)

Tohoto muže si pamatuje většina z nás jako uhrančivého magistra Kelleyho z filmu *Cisářův pekař – Pekařův císař*. Nebo z jeho posledního filmu *Měsíc nad řekou*.

Český herec Jiří Plachý starší se i přes poměrně krátký život zapsal výrazně do historie našeho filmu a divadla. Narodil se do rodiny soudního úředníka 29. července 1899 v Železném Brodě. Vystudoval strojní průmyslovou školu a pracoval jako konstruktér v továrně na mlýnské stroje v Pardubicích. Pozdější studia na vysoké technické škole nakonec vyměnil za ochotnické divadlo. V hudební škole se učil zpěvu, hře na klavír a housle. Již v roce 1922 se stal elémem Národního divadla v Praze, poté dostal pozvání do Švandova divadla. Delší angažmá měl v Divadle

Jiří Plachý starší, před rokem 1945

Filmový plakát, Jiří Plachý ve filmu *Měsíc nad řekou*, 1953

na Vinohradech (1929–1948) a svou kariéru zakončil opět v Národním divadle. Jeho přednostmi byla skvělá mimika, výborný hlasový projev a vzhled intelektuála.

Ztvárnil mnoho charakterních postav v divadle i filmu, mj. ve snímcích *Jedenácté přikázání* (1935), *Hostinec U kamenného stolu* (1948) nebo *Krakatit* (1948). Působil také v dabingu, rozhlase a jako profesor na DAMU ovlivnil několik hereckých generací. Byl ženat s Jitkou Gollerovou a měli spolu syna Jiřího, který se stal rovněž významným českým hercem. Počátkem 50. let se

Jiří stal obětí pronásledování komunistické StB a jeho život ukončila domnělá sebevražda 2. 12. 1952 v Praze. Pohřben byl na Vinohradském hřbitově. -alba-

1904 (120 let)
František Černý
* 2. 7. 1904
† 18. 1. 1963
český herec, 100 film. rolí, filmový zvukař a architekt

1919 (105 let)
Luboš Perek
* 26. 07. 1919
† 17. 9. 2020
český astronom, emeritní vedoucí Úřadu OSN pro vesmírné záležitosti

1924 (100 let)
Libuše Domanínská, roz. Klobásková
* 4. 7. 1924
† 2. 2. 2021
česká operní pěvkyně a pedagožka

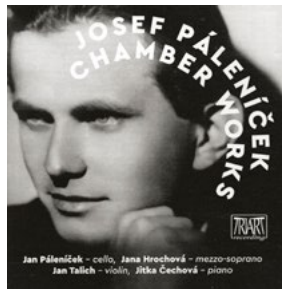
Vynikající klavírista a skladatel (110 let)

Český klavírní virtuos, skladatel a pedagog **Josef Páleníček** se narodil 19. července 1914 v Travníku (dnes Bosna a Hercegovina). Vynikal zejména originální interpretací klavírních děl Leoše Janáčka a Bohuslava Martinů.

Jeho prvním učitelem byl sarajevský regenschori. V roce 1920 se rodina přestěhovala do Olomouce a o šest let později do Prahy. Páleníček se stal soukromým žákem Otakara Šína v oboru kompozice a Karla Hoffmeistera ve hře na klavír. U obou pedagogů poté studoval na Pražské konzervatoři. V letech 1936–1938 studoval v Paříži hru na klavír u pianisty Alfreda Cortota a kompozici u skladatele Alberta Roussela a seznámil se tu, mimo jiné, s Bohuslavem Martinů. Koncertní činnost zahájil v polovině 30.

Josef Páleníček

Josef Páleníček, Chamber Works, CD

let, od roku 1949 byl sólistou České filharmonie, členem Smetanova kvarteta, později Českého tria. Páleníček se řadil k nejvýznamnějším propagátorům díla Bohuslava Martinů, se kterým ho pojilo letité přátelství,

podobně jako s Rafealem Kubelíkem či klavíristou Rudolfem Firkušným. Sám byl autorem řady skladeb, mezi nejvýznamnější patří celovečerní oratorium Poema o člověku, klavírní koncerty a řada komorních skladeb. Jako pedagog vychoval řadu vynikajících klavíristů. Patřil rovněž k významným organizátorům hudebního života u nás a byl zván do porot mezinárodních klavírních soutěží. Jeho syn Jan je violoncellistou, druhý syn Zdeněk klavíristou a vnukem básník a spisovatel Jean-Gaspard Páleníček. Josef Páleníček zemřel 7. 3. 1991 v Praze ve věku 76 let.
Marie Petrušková

Autorka legendárního seriálu Kamarádi (90 let)

Režisérka a scenáristka Československé a České televize **Vlasta Janečková** se narodila 2. července 1934 v Olomouci. Svůj život zasvětila především tvorbě televizních pohádek a příběhů pro děti.

Vlasta Janečková

V roce 1959 úspěšně zakončila své studium filmové režie na FAMU v Praze pod vedením Václava Gajera. Byla rozhodnutá stanout za kamerou, ale během studia se nechala přemluvit i k několika menším rolím. Po boku Josefa Vinkláře si zahrála postavu Lenky

ve studentském snímku Mladá láska (1954) a v Žižkovské romanci (1958) se stala listonoškou Hankou. Na tomto projektu pracovala i jako asistentka režie a stejnou pozici si zkusila i u filmu Prázdniny v oblacích (1959). Od filmu ale Vlasta Janečková nakonec odešla a začala pracovat pro Československou televizi. Většinou adaptovala klasické pohádky českých spisovatelů a spisovatelek. Mezi ty nejslavnější a nejoblíbenější patří Popelka (1969), Zlatovláska (1973) nebo Čertův švagr (1984). Vedle klasických pohádek je ale Vlasta Janečková považovaná i za jednu z průkopnic žánru televizního seriálu pro děti. Její Kamarádi (první série

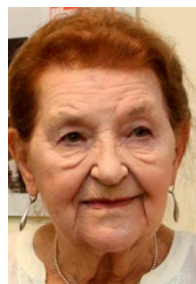

Seriál ČT Kamarádi, Lenka Pletková, Marek Eben, Antonín Navrátil

1969 a druhá série 1973) jsou legendou. Je nejčastěji reprizovanou tvůrkyní dětských pořadů. Zemřela 27. 2. 2012 ve Škvorci u Úval a byla pochována na Vinohradském hřbitově.
-Petram-

1924
(100 let)
Oldřich Lipský
* 4. 7. 1924
† 19. 10. 1986
český filmový režisér, scenárista a herec

1924
(100 let)
Věra Kubánková
* 22. 7. 1924
† 13. 4. 2016
česká herečka a vysokoškolská pedagožka na DAMU

1939
(85 let)
Karel Gott
* 14. 7. 1939
† 1. 10. 2019
český zpěvák, herec a malíř, 42násobný Zlatý a Český slavík

Historia magistra vitae

27. 7. 1454 (570 let)

Ladislav Pohrobek **vypověděl Židy z Brna**. Rozkaz českého krále zasáhl vzkvétající brněnskou židovskou komunitu jako blesk z čistého nebe. Do svatého Martina (do 11. 11.) měli všichni Židé vyklidit Brno. O jejich vyhnání se zasloužil svými ohnivými kázáními mnich Jan Kapistran.

27. 7. 1834 (190 let)

J. K. Tyl se skupinou svých přátel uspořádal v malém soukromém **Kajetánském divadle** (v bývalém refektáři kajetánů na Malé Straně) **divadelní představení** pro zvané hosty, k nimž patřili J. Jungmann, F. Palacký, V. Hanka a další. Od února 1835 se zde začalo hrát i pro veřejnost.

28. 7. 1909 (115 let)

Český malíř, typograf, scénograf, výtvarný kritik a historik umění **Karel Šourek** se narodil 28. 7. 1909 v Praze († 29. 3. 1950). Jako výtvarný kritik nebo editor působil v řadě časopisů. V roce 1949 byl jmenován do funkce ředitele Slovenské národní galerie.

28. 7. 1954 (70 let)

Český zpěvák a bubeník **Aleš Drvota** se narodil 28. 7. 1954 v Praze († 23. 12. 1987). Je známý jako první český rastaman či bílý rastafarián s přezdívkou Ali Baba. Začínal jako bubeník, později přešel ke zpěvu. Byl frontmanem kapely Babalet a propagátor reggae.

31. 7. 1459 (565 let)

Jiřímu z Poděbrad bylo uděleno v Brně císařem Fridrichem III. **České království v léno**. Brno hostilo slavnostní průvod, v jehož čele přijel do města tehdejší římský císař. Veřejně králi Jiřímu propůjčil korouhve korunních zemí, prohlásil ho za krále a přijal od něj slib věrnosti.

Elegantní lapka a raubíř

Lips Tullian se narodil jako Phillip Mengstein ve Štrasburku, snad roku 1675. Otec byl císařský důstojník, matka neznámá.

Soudci přiznal, že je Phillip Mengstein, před popravou ale uvedl, že je Eliáš Erasmus Schönknecht. Jeho dětství i vstup do armády jsou zahaleny tajemstvím. Jisté je, že roku 1702 se objevil v Praze, kam prchl z Nizozemska, kde jako seržant císařského regimentu dragounů zabil v souboji jiného vojáka. V Praze nastal zásadní zlom, kdy se dezertér ocitl v roli psance. Na česko-saském pomezí zverboval bandu 60 mužů, říkali si Černá rota a přepadali cestující na stříbrné cestě mezi Drážďany a Freiburgem. Jejich výpadům z Tharandtského lesa se nedalo bránit. Roku 1703 při krádeži cenného nádoby v Drážďanech však byl Tullian uvězněn. Po necelém roce za mřížemi se mu podařilo zdolat hradby drážďanské pevnosti a přes zamrzlý vodní příkop uniknout. Nová přepadení byla hlášena z Durynska, Prahy, Jeny, Lužice i severní Čech. Tullian byl mistr převleků, kterého nelákaly loupežnické sluje, ale komfort domů velkých měst, kde byl za kavalíra. V Drážďanech měl milenkou, snad Marianne, a výpravy Černé rotý vedl už jen zřídka. V saském Lipsku ale spadla klec podruhé. Soudce ho odsoudil k doživotí, ale po pěti letech mu pomohl celu otevřít pokoutně získaný klíč. Loupení začalo nanovo. Až roku 1711

obrátil panovník svoji pozornost k Sasku. Zakrátko byl Tullian lapen stráží u Freiburské brány, kde ve rvačce zabil důstojníka. Následovaly dva roky v temné cele, marný pokus o útěk, brutální výslechy, týdny v okovech. Pak to vzdal. Přiznal více než 50 trestných činů a prozradil úkryt části kumpánů. Zbytek pochytili císařští do roku 1718. Rozsudek lipského soudu – trest smrti lámáním v kole – soudce na popud měšťanů zmínil na setnutí hlavy mečem. Tullian se čtyřmi nejvěrnějšími vydechl naposled 8. 3. 1715. Kromě 20 000 lidí sledoval jeho popravu i král August II. Silný. V první polovině 18. století byl sepsán jeho životopis Kirchen-Räuber Lips Tullian (Kostelní lupič Lips Tullian). K nám se dostal v překladu Kvidona z Felsů. Vyšel v pražském nakladatelství Aloise Hynka jako 118 sešitů (1894). Ty inspirovaly Káju Saudka a scenáristu Jaroslava Weigela, aby

Lips Tullian na popravišti v Drážďanech

v 70. letech 20. století stvořili hrdinu prohánějícího se po stránkách Mladého světa, tedy než ho totalitní režim zakázal.

-lgs-

foto © reprofoto z knihy Lips Tullian, nakl. Paseka, 1994

Vilemína, Blažena Česká

Dějiny středověku jsou epochou mužů. Přesto se tu najde několik výjimečných žen. Třeba ty, co byly uctívány jako svaté.

Vilemína se narodila v Praze asi roku 1210 jako dcera krále Přemysla Otakara I. a Konstancie Uherské. Měla 12 sourozenců, např. sestru – svatou Anežku (1211–1282). Padesát let o ní nejsou zprávy. Jediným zdrojem je milánský inkviziční spis (1300), kde je uváděna jako Guilemina da Boema (Vilemína Česká). Mezi lety 1260–1270 přišla do Milána s mladíkem. Žila ve farnostech San Stefano in Bregonia, Pusterla Nuova a San Pietro all'Orto. Měla blízko k cisterciáckému opatství Santa Maria di Chiaravalle u Milána, kde byli pohřbeni čeští padlí z obléhání Milána (1158). Proslula moudrostí, ctností a zbožností, konala zázračná uzdravení a prý měla stigmata. Obklopili ji žáci, kteří v ní viděli učitelku,

jež hlásala vykoupení nevěřících a význam žen v církvi. Logicky skončila před inkvizičním soudem, ale byla osvobozena. Zemřela 24. srpna a z dalších indicí vychází, že to bylo roku 1281. Cisterciáci v Chiaravalle jí vystrojili slavný pohřeb, tělo uložili do honosné hrobky vyzdobené freskou, kdy ji sv. Ber-

nard představuje Panně Marii. Hrob na klášterním hřbitově byl osazen oltářem, k němuž v den její smrti putovaly tisíce

poutníků. Snahy stoupců o její svatořečení v Praze na podzim roku 1281, po bitvě na Moravském poli, neměly šanci. Vůdci jejich uctivačů, žena jménem Mainfreda da Pirovano a muž Andrea Saramita, byli obžalováni inkvizicí z kacířství a upáleni (1300). Hrobka „světiče“ byla zlikvidována, kosti spáleny, popel rozprášen a Vilemína byla, in memoriam, prohlášena kacířkou. Díky inkvizičnímu protokolu ji F. Palacký zařadil do rodokmenu Přemyslovců a jméno Vilemína přeložil jako Blažena, volně převedeno z Felix (Šťastná), tvar v souvislosti s Vilemínou častý. Jestli mezi Přemyslovce patřila, se nejspíš nikdy nedozvíme, ale je jednou z postav románu Dítě z Apulie Ludmily Vaňkové.

Luděk Sládek

Pohled na opatství Chiaravalle před zničením velkého kláštera, D. Asper, 1792

foto © Wikimedia Commons

výherci, odpovědi

SOUTĚŽE ZA MĚSÍC ČERVEN 2024

Celkem došlo 625 odpovědí, z toho 372 žen, 253 mužů.

Nejvíce odpovědí přišlo:

- Hl. město Praha: 14,24 %
- Středočeský kraj: 12,48 %
- Pardubický kraj: 9,44 %
- Jihomoravský kraj: 9,12 %
- Vysočina: 8,80 %
- Ústecký kraj: 7,04 %
- Jihočeský kraj: 7,04 %
- Liberecký kraj: 7,04 %
- Moravskoslezský kraj: 6,40 %

Fotohádanka

otázka: Poznáte místo na obrázku?

odpověď: c)

soutěžilo: 236 čtenářů, 216 správně, 20 špatně

výherci: Hana Homonajová, Praha 3; Václav Jachim, Praha 4 – Braník; Petr Rosendorf, Praha 8

Křížovka

tajenka: ...které do nich částečně vrůstají

soutěžilo: 142 čtenářů; 112 správně, 30 špatně

výherci: Jitka Hesová, Jenštejn; Miroslava Jachimová, Praha 4 – Braník; Tomášek Macner, Přelouč

Soutěž o vstupenky

otázka: Kolik pražských stálých expozic představuje dnes Národní technické muzeum?

odpověď: c) 26

soutěžilo: 247 čtenářů, 218 správně, 29 špatně

výherci: Joanna Glaz, Praha 4; Jaroslava Tomešová, Praha 9

Všem výhercům srdečně blahopřejeme.

fotohádanka

Poznáte místo na obrázku?

- Dům U Řečických, Vodičkova ul, Praha 1
- Faustův dům, Karlovo náměstí, Praha 2
- Dům U Zlatého jednorožce, Železná ul., Praha 1

Své odpovědi na **fotohádanku** a **tajenku křížovky** nám posílejte do 10. července z www.kampocesku.cz/souteze, www.prazskyprehled.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Vždy tři výherci z každé soutěže **obdrží od redakce výhru e-mailem.**

Podmínky soutěží najdete na www.kampocesku.cz/vseobecne-podminky.

křížovka

Unikátní skanzen vznikl v 80. letech 20. stol ... postavené domy jsou rekonstrukcí germánsko-slovanské vesnice z 5. - 6. století. Při pohledu na vesnici nezbývá nic jiného než obdivovat otužilost našich předků, vždyť v zimě nepřesáhla teplota v domcích hranici 5°C.										
POMŮCKA: TEA, KIJI, UTO	UKAZOVACÍ ZÁJMENO	1. DÍL TAJENKY	INICIÁLY SPISOVATELE ROLLANDA	ZALOŽENÝ ZKR.	TÝKAJÍCÍ SE OVCE	DRUH PANENKY BARBIE	2. DÍL TAJENKY	LUPÍNEK	POLICEJNÍ AUTA HOVOR.	
PEVNOST					NÝRSKÝ PODNIK					
LETADLA ZASTAR.					DOZORNA AUTOMOTO-KLUB ZKR.					
INICIÁLY HERCE VAŠUTA			HLADOVOST POBÍDKA							
ČAJOVÁ RŮŽE				MOJI OBYVATEL IRSKA SLOVENSKY			UZLOVÝ TEL. OBVOD DŮLNÍ PRAC. MN. Č.			
MALÝ OSEL						TAMTEN SLANÉ LÁTKY				
SEVERÁN BIO					VÝSEČE KRUHŮ SKLAD NA LÁTCE					
VYKONNOSTNÍ STUPEŇ V DŽUDU				FOTOGRAFIE ZMĚNA OHNIS. VZDÁLENOSTI				POLO-DRAHOKAM	UKAZOVACÍ ZÁJMENO	
INICIÁLY ZPĚVAČKY CSAKOVÉ			ZAJÍKAT TEST							
NE KNIŽNĚ						SLUCHOVÝ ORGÁN OPAK MĚSTA				
ÚZEMNÍ ČÁST					SÁNÍM VPRAVIT DIRIGENT VÁCLAV ???					
ITALSKÉ HLAVNÍ MĚSTO PLEMENO					TENHLE INICIÁLY REŽISERA ONDRÍČKA					
PROJEV KOROZE				POPLATKY FED. ÚŘAD PRO VYŠET. USA ZKR.				VĚDECKO TECHNICKÁ SPOLEČNOST ZKR.	OBYDLÍ	
ZNAČKA AMPÉR-ZÁVITU			HUDEBNÍ ŽÁNŘ INIC. SPIS. NEFFA				VEŘEJNÁ BEZP. ZKR. OXID DUSNATÝ			
POVRCHNÍ OBDIVOVATEL					ČÁSTICE HMOTY MN. Č.					
STAROREKOVÉ					OCAS					

soutěž o vstupenky

na koncert Mezinárodního varhanního festivalu

Kolik píšťal celkem obsahují svatojakubské varhany v bazilice sv. Jakuba?

a/ 7 500 b/ 8 245 c/ 8 277

Odpovědi zasílejte do 10. července z www.kampocesku.cz/souteze a www.prazskyprehled.cz/souteze. Jeden výherce získá dvě vstupenky na libovolný koncert Mezinárodního varhanního festivalu. Cenu si výherce vyzvedne na adrese redakce.

Elektronické předplatné na novém webu
www.prazskyprehled.cz

LUCEMBURKOVÉ

rodokmen LP 998–1458

Lucemburkové jako druhá česká královská dynastie vládli ZEMÍM KORUNY ČESKÉ v letech 1310–1437. Ručně malovaný rodokmen včetně postav a typických detailů pro období gotiky ocení snad každý milovník historie. Rozměr tisku na formát A1 zaručuje dobrou čitelnost i přehlednost. Skvělý dárek, unikátní dekorace, didaktická pomůcka.

KOUPÍTE NA E-SHOPU REDAKCE
www.kampocesku.cz/eshop

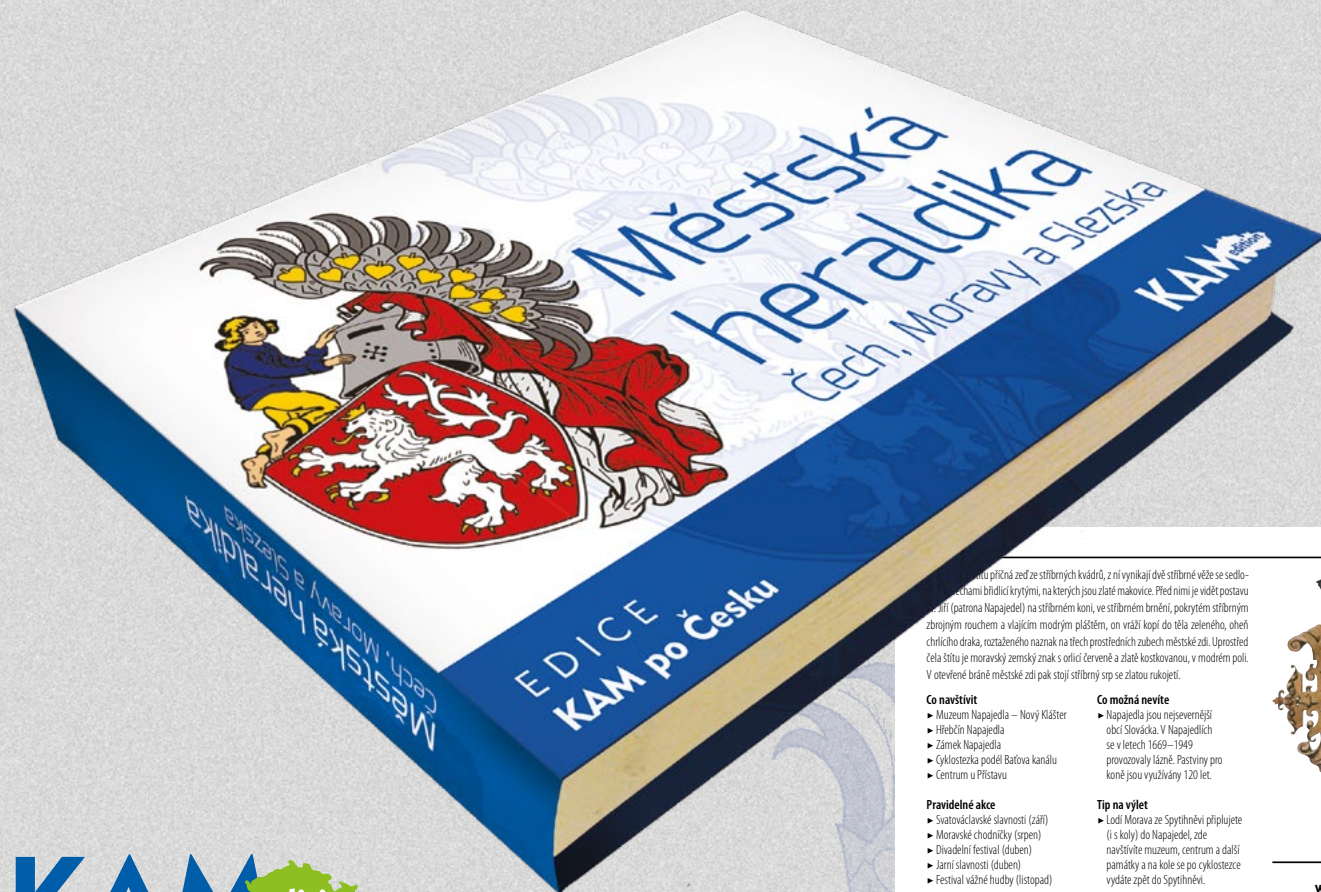
poštovní zásilka: 399 Kč (poštovné 100 Kč platí pouze pro Českou republiku)
osobní odběr v redakci: 150 Kč (+ tubus 49 Kč)

• rozměr A1 (594 x 841 mm) • baleno do tubusu • dodává Česká pošta jako doporučený, pojištěný balík do ruky
 KAM po Česku, Kubelíkova 30, Praha 3

Městská heraldika

Čech, Moravy a Slezska

Publikace z ediční řady KAM Edition

KAM edition

založeno l. P. 1355

...u příčné zeď ze stříbrných kvádrů, 2 ní vynikají dvě stříbrné věže se sedlo-
...chami bídlící korymbi, na kterých jsou zlaté malovice. Před nimi je vidět postavu
...in (gatrona Napajedla) na stříbrném koni, ve stříbrném brnění, pokrytém stříbrným
zbrojním rouchem a vlnitým modrým pláštěm, on vráží kopí do těla zeleného, oheň
chrličího draka, roztaženého naznak na ttech prostředních zubech městské zdi. Uprostřed
čela štítu je moravský zemský znak s orlicí červeně a zlatě kostkovanou, v modrém poli.
V otevřené bráně městské zdi pak stojí stříbrný srp se zlatou rukojetí.

Co navštívit

- Muzeum Napajedla – Nový Klášter
- Hřebčín Napajedla
- Zámek Napajedla
- Cyklostezka podél Bařova kanálu
- Centrum u Přístavu

Pravidelné akce

- Svatováclavské slavnosti (září)
- Moravské chodníčky (srpen)
- Divadelní festival (duben)
- Jarní slavnosti (duben)
- Festival vážné hudby (listopad)

Co možná nevíte

- Napajedla jsou nejsevernější
obcí Slovácká. V Napajedlech
se v letech 1669–1949
provázely lázně. Pastviny pro
koně jsou využívány 120 let.

Tip na výlet

- Lodi Morava ze Spytihněvi připlyjete
(i s koly) do Napajedla, zde
navštívíte muzeum, centrum a další
památky a na kole se po cyklostezce
vydáte zpět do Spytihněvi.

www.napajedla.cz
www.ic.napajedla.cz
www.kknapajedla.cz

V publikaci Městská heraldika Čech, Moravy a Slezska se dozvíte, jaký je aktuálně užívaný znak zhruba poloviny měst České republiky, rok jejich založení (první písemná zmínka), popis znaku, případně legendu o jeho vzniku. Nadčasovými sděleními jsou informace, co ve městě navštívit, pozvání na pravidelně pořádané akce a nechybí ani tipy na doporučený výlet.

Bonusem jsou znaky všech pražských městských částí.

■ vázaná plnobarevná

■ doporučená prodejní cena 250 Kč

CENA pro vás 150 Kč

■ objednat lze přímo v redakci

osobně: Kubelíkova 1108/30, 130 00 Praha 3

telefonicky: +420 222 944 816-7

+420 602 223 279

e-mailem: redakce@kampocesku.cz

na e-shopu: www.kampocesku.cz/eshop

KONEC

neplacené části

ČÍST DÁL
předplatitel